23/06/2022

Μνήμη των Κυπρίων Μαρτύρων Αριστοκλή, Δημητριανού και Αθανασίου (23 Ιουνίου)

/ Βίοι Αγίων

Η Αγία μας Εκκλησία τιμά σήμερα τη μνήμη της Μάρτυρος Αγριππίνης και των Κυπρίων Μαρτύρων Αριστοκλή του πρεσβυτέρου, Δημητριανού του διακόνου και Αθανασίου του αναγνώστη, που φυλακίστηκαν με τον Άγιο Επίσκοπο Κουρίου Φιλωνίδη, του οποίου η Εκκλησία τιμά τη μνήμη στις 17 Ιουνίου, και έλαβαν όλοι τους μαρτυρικό θάνατο.

Συγκεκριμένα, μαρτύρησαν στη Σαλαμίνα της Κύπρου.

υ Ιωακείμ

Σύμφωνα μὲ τὶς γνωστὲς ἁγιολογικὲς πηγές, οἱ

μάρτυρες Ἀριστοκλῆς πρεσβύτερος, Δημητριανὸς διάκονος καὶ Ἀθανάσιος ἀναγνώστης μαρτύρησαν κατὰ τὸν Μεγάλο Διωγμὸ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, ποὺ ὑποκίνησε παντοιοτρόπως ὁ Καίσαρας Μαξιμιανὸς Γαλέριος καὶ συνυπέγραψε σχετικὸ διάταγμα μὲ τὸν πενθερό του καὶ Αὔγουστο τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας Διοκλητιανό.

Εἶναι κατὰ τὸν διωγμὸ αὐτό, ποὺ μαρτύρησαν πλεῖστοι ὅσοι γνωστοὶ μάρτυρες στὴν Κύπρο.

Στὰ σωζόμενα συναξάρια τῶν ἁγίων τούτων ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ μάρτυς Ἀριστοκλῆς ἦταν Κύπριος στὸ γένος, καταγόμενος ἀπὸ τὴν ἀρχαία μεγαλούπολη Ταμασσό, ἕδρα τοῦ ὁμωνύμου κυπριακοῦ βασιλείου καὶ μία ἀπὸ τὶς πρῶτες ὀργανωμένες χριστιανικὲς τοπικὲς Ἐκκλησίες, στὴν κεντρικὴ (καθολικὴ) ἐκκλησία τῆς ὁποίας ὑπηρετοῦσε ὡς πρεσβύτερος. Μὲ τὴν ἔναρξη τοῦ Μεγάλου Διωγμοῦ, φοβούμενος ὁ Ἀριστοκλῆς τὸν ἐπικρεμάμενο κίνδυνο, ἀνέβηκε σ᾽ ἕνα βουνὸ ἐκεῖ κοντὰ στὴν Ταμασσὸ καὶ κρύβηκε σὲ κάποιο σπήλαιο. Ἐνῶ δὲ προσευχόταν στὸ σπήλαιο, ἦλθε σὲ κατάσταση θεοπτίας («φωτὶ περιηστράφθη ὑπὲρ τὸν ἥλιον») καὶ ἄκουσε θεία φωνή, νὰ τὸν παρακινεῖ νὰ μεταβεῖ στὴν τότε μητρόπολη (πολιτικὴ πρωτεύουσα) τῆς Κύπρου, τὴν ἀρχαία πόλη τῆς Σαλαμίνας, γιὰ νὰ ὁμολογήσει τὴν πίστη του στὸν Χριστὸ καὶ νὰ ἀγωνισθεῖ στὸ στάδιο τοῦ μαρτυρίου.

Ὑπακούοντας στὸ θεϊκὸ κέλευσμα καὶ καθ᾽ ὁδὸν πρὸς τὴ Σαλαμίνα, ἔφθασε στὴν ἀρχαία πόλη τῶν Λέδρων (τὴ σημερινὴ Λευκωσία), ὅπου κατέλυσε στὸν ἐκεῖ ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἐδῶ ἔχουμε μία πρωιμότατη μαρτυρία γιὰ τὴν ὕπαρξη καὶ λειτουργία εὐκτηρίου οἴκου, ἤδη ἀπὸ τὸν τρίτο αἰῶνα (ἀφοῦ ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ χρονολογεῖται στὸ ἔτος 303). Στὸν ναὸ αὐτὸ συνάντησε τοὺς κληρικοὺς Δημητριανὸ διάκονο καὶ Ἀθανάσιο ἀναγνώστη, ποὺ ὑπηρετοῦσαν ἐκεῖ, οἱ ὁποῖοι καὶ τὸν φιλοξένησαν. Διηγήθηκε λοιπὸν ὁ Ἀριστοκλῆς σ᾽ αὐτοὺς τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ὀπτασία του καὶ τὸν σκοπὸ ποὺ εἶχε νὰ μαρτυρήσει γιὰ τὸν Χριστό, καὶ ἄναψε καὶ σ᾽ αὐτῶν τὴν καρδιὰ ὁ πόθος τοῦ μαρτυρίου. Ἔτσι, οἱ τρεῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ ἀκολούθησαν τὴν ὁδὸ πρὸς τὸ μαρτύριο.

Φθάνοντας στὴ Σαλαμίνα, στάθηκαν ἐπίτηδες σὲ κάποιο ὑψηλὸ σημεῖο κοντὰ στὸ διοικητήριο τῆς πόλης, ὥστε νὰ φαίνονται ἀπὸ μακρυά. Πράγματι, σὲ λίγο ἔγιναν ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα (praeses) τῆς νήσου, ποὺ ἦταν τότε ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ ἄλλων Κυπρίων μαρτύρων Σαβῖνος (AntistiusSabinus[293-305]), ὁ ὁποῖος τοὺς κάλεσε νὰ πᾶνε κοντά του. Οἱ τρεῖς γενναῖοι μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ὁμολόγησαν τότε ἀπὸ μόνοι τους τὴ χριστιανική τους ἰδιότητα, καὶ ὅτι εἶχαν ἔλθει ἐκεῖ πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτό. Τοὺς φυλάκισε τότε ὁ ἡγεμόνας, γιὰ νὰ τοὺς παραδώσει στὴ συνέχεια στὰ βασανιστήρια. Μέσα στὴ φυλακὴ εἶχαν συγκρατούμενους γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, μεταξὺ ἄλλων, καὶ τοὺς ἐπισκόπους Φιλωνίδη Κουρίου, τὸν

μετέπειτα ἱερομάρτυρα, καὶ Ἀρίστωνα, ἄγνωστο ποιᾶς πόλης ποιμένα, ποὺ τελικὰ ἐπέζησε τοῦ μαρτυρίου καί, ὅταν ἀπελευθερώθηκε ἀπὸ τὰ δεσμά, συνέγραψε τὸ Μαρτύριο τοῦ ἁγίου Φιλωνίδου καί, πιθανώτατα, καὶ τῶν τριῶν μαρτύρων μας. Ἐδῶ νὰ τονίσουμε ὅτι, ἐφόσον ἦσαν κρατούμενοι οἱ δύο αὐτοὶ ἐπίσκοποι στὴ φυλακή, ὅπως προφανῶς καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι τῆς νήσου, σημαίνει ὅτι εἶχε ἤδη ἐφαρμοσθεῖ καὶ τὸ 2ο ἔδικτο διωγμοῦ τῶν ἰδίων αὐτοκρατόρων (θέρος 303), ποὺ διέταζε τὴ σύλληψη καὶ φυλάκιση ὅλων τῶν χριστιανῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν.

Ὁ Σαβῖνος ὑπέβαλε τοὺς τρεῖς μάρτυρες σὲ τιμωρίες, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Ἀριστοκλῆ. Ὁ ἅγιος πρῶτα καταξεσχίσθηκε σ᾽ ὅλο τὸ σῶμα μὲ μαστίγωση καί, ἐπειδὴ παρέμενε ἀκλόνητος στὴν ὁμολογία τῆς πίστης του, μὲ προσταγὴ τοῦ ἡγεμόνα ὑπέστη τὸν διὰ ξίφους ἀποκεφαλισμό, λαμβάνοντας ἔτσι τὸ στέφος τοῦ μαρτυρίου. Τοὺς ἁγίους Δημητριανὸ καὶ Ἀθανάσιο, ποὺ ἐπίσης ἐνέμεναν σταθεροὶ στὴν πίστη, μετὰ ἀπὸ πολλὰ βασανιστήρια, διέταξε ὁ Σαβῖνος καὶ τοὺς ἔριξαν στὴ φωτιὰ νὰ κατακαοῦν. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ διαφυλάχθηκαν μὲ τὴ θεία Χάρη ἀβλαβεῖς, πρόσταξε ὁ ἡγεμόνας καὶ τοὺς ἀποκεφάλισαν καὶ αὐτοὺς διὰ ξίφους. Πιθανώτατα οἱ ἅγιοι μαρτύρησαν τὸ ἔτος 303, στὶς 23 Ἰουνίου, ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποία τελεῖται ἡ μνήμη τους.

Τὰ σωζόμενα ἐπίτομα συναξάρια τῶν τριῶν τούτων μαρτύρων δυστυχῶς περατοῦνται ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναφορὰ στὸ μαρτυρικὸ τέλος τους καὶ δὲν μᾶς παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες γιὰ τὰ τίμια λείψανά τους. Στὴν περίπτωση τοῦ συγκρατουμένου καὶ μετὰ ἀπὸ λίγο συμμάρτυρός τους, ἱερομάρτυρος Φιλωνίδου, ἐπισκόπου Κουρίου, τὸ ἱερό του λείψανο, ἀφοῦ πρῶτα τοποθετήθηκε σὲ σάκκο ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες, ρίφθηκε στὴ θάλασσα, ἀλλὰ τὸ ἐξέβαλε ἔξω τὸ κύμα, γιὰ νὰ ταφεῖ στὴ συνέχεια μὲ τὴν ἁρμόζουσα τιμὴ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς. Μήπως κάτι ἀνάλογο συνέβη μὲ τοὺς τρεῖς μάρτυρές μας; Εἶναι εὔλογο δηλαδὴ νὰ ἐνταφιάστηκαν κάπου στὴν περιοχὴ τῆς Σαλαμῖνος τὰ ἱερά τους λείψανα. Σαφὴς μαρτυρία γιὰ τοὺς τάφους τους δὲν ὑπάρχει ἢ δὲν εἶναι γνωστή. Πάντως, στὸν Βίο τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου τοῦ Μεγάλου ὑπάρχει σαφὴς μαρτυρία ὅτι ὁ ἅγιος μετέβαινε τὶς νύκτες στὰ κοιμητήρια ἐκεῖ στὴν ἕδρα του, τὴ Σαλαμίνα, σὲ χῶρο, ὅπου ἦταν ἀποκείμενα λείψανα μαρτύρων, γιὰ νὰ προσευχηθεῖ γιὰ καθένα χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἐμπερίστατους ἀνθρώπους. Δὲν γνωρίζουμε ἂν σ᾽ αὐτὰ συγκαταλέγονταν καὶ τὰ λείψανα τῶν μαρτύρων Ἀριστοκλέους, Δημητριανοῦ καὶ Ἀθανασίου. Σήμερα δὲν εἶναι γνωστὰ στὴν Κύπρο ὁποιαδήποτε τεμάχια τῶν ἱερῶν τους λειψάνων.

Ταῖς αὐτῶν ἁγίαις πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.